

Anmälan mot Byggnadsnämnden i Uppsala kommun angående handläggningen av ett ärende om olaga markkuppfullnad

---

Anmälan

I en anmälan till JO den 17 september 2004 klagade Norra Sunnersta Gårds samfällighetsförening (föreningen) på Byggnadsnämnden i Uppsala kommun samt på en tjänsteman vid nämnden med anledning av handläggningen av ett ärende om olaga markkuppfullnad avseende en fastighet i Uppsala kommun. Föreningen var kritisk mot att kommunen under lång tid inte hade vidtagit åtgärder i ärendet.

Av anmälan och de bifogade handlingarna framgick i huvudsak följande. Föreningen hade förelagts vid vite att återställa en del av en slänt. Föreningen gjorde gällande att åtgärden skulle vara meningslös eftersom större delen av den felaktiga slänten låg på kommunens mark och hade därför begärt att kommunen skulle åtgärda sin del av området. I ett brev till byggnadsnämnden den 13 februari 2002 framförde föreningen synpunkter på handläggningstiden för ärendet. Nämnden beklagade i brev den 14 mars 2002 den långa handläggningstiden samt förklarade i sak att nämnden var beredd ”att i samtal med föreningen närmare diskutera förändringar i utförande och tidplan som kan vara ägnade att förenkla processen”. Sedan bygglovchefen den 8 maj 2003 hade inspekterat platsen hade inget hänt i det då sju år gamla ärendet. Föreningen skrev till nämndens ordförande en månad innan anmälan gjordes men fick inte något svar på skrivelsen.

Utredning

Byggnadsnämndens akt i ärendet begärdes in. Av akten framgick följande.

Den 25 augusti 1997 beslutade byggnadsnämnden att bifalla en i efterhand ingiven ansökan om marklov för markkuppfullnad på fastigheten S 148:2. Efter överklagande av bl.a. föreningen beslutade Länsstyrelsen i Uppsala län den 8 juni 1998 på grund av bristande kommunikering i ärendet att undanröja beslutet och återförvisa ärendet till nämnden för ny behandling. Den 22 april 1999 meddelade byggnadsnämnden ett nytt beslut varigenom ansökan om marklov på fastigheten S 148:2 bifölls. Sedan även detta beslut hade överklagats av bl.a. föreningen fann länsstyrelsen i beslut den 8 mars 2000 att det förelåg hinder för marklov. Länsstyrelsen upphävde det överklagade beslutet och uttalade att det ankom på

byggnadsnämnden att i enlighet med bestämmelserna i 10 kap. plan- och bygglagen se till att den olovligt utförda åtgärden blev undanröjd. Den 14 februari 2002 förelade byggnadsnämnden föreningen att vid vite ”återställa ursprunglig marknivå beträffande det område öster om fastigheten S 148:14 som omnämns i länsstyrelsens beslut 2000-03-08”. Föreningen överklagade föreläggandet och gjorde gällande bl.a. att huvuddelen av markuppfyllnaden fanns på kommunens mark och att föreningen därför saknade såväl rättslig som faktisk möjlighet att efterkomma föreläggandet. Länsstyrelsen avslog överklagandet den 28 mars 2002. Föreningen fullföljde talan till länsrätten som i dom den 24 juni 2002 avslog överklagandet och flyttade fram tidpunkten för vitesföreläggandets fullgörande till den 30 november 2002. I domen slog länsrätten bl.a. fast att en betydande del av markutfyllnaden hade skett på mark som föreningen är ägare till. Föreningen framförde till byggnadsnämnden den 26 september 2002 att det inte fanns anledning att mer än synnerligen marginellt schakta av föreningens mark men att det från gränsen till kommunens mark måste föras bort massor till ett djup av två, tre meter för att ge slänten en naturlig utformning. Föreningen hemställde därför att byggnadsnämnden skulle ge behörig kommunal förvaltning i uppdrag att i samråd med föreningen åtgärda markområdet. Den 20 september 2003 skrev föreningen till stadsbyggnadskontoret och begärde att något skulle hända i ärendet. I brev till byggnadsnämndens ordförande den 17 augusti 2004 krävde föreningen att kommunen omedelbart skulle åtgärda kommunens del av slänten.

JO anmodade därefter byggnadsnämnden att göra en utredning och yttra sig beträffande nämndens handläggning av ärendet om olaga markuppfyllnad efter länsrättens dom den 24 juni 2002. I byggnadsnämndens remissvar den 16 december 2004 anfördes följande.

Norra Sunnersta Gårds samfällighetsförening kontaktade genom sin ordförande AA stadsbyggnadskontoret per telefon efter länsrättens dom. Vid detta tillfälle framfördes önskemål om modifiering av byggnadsnämndens villkor för återställandet av marknivån. AA uppmanades vid detta tillfälle att skriftligen till byggnadsnämnden framföra sina synpunkter och önskemål. 2002-09-27 formaliserades denna ansökan i skrivelse till byggnadsnämnden.

På grund av att årstiden inte lämpade sig för den typ av besiktningar och överväganden som var nödvändiga i och med de nya uppgifterna, vilade ärendet till 2003-04-04.

Bygglovchefen föreslog i ett brev 2003-04-04, ställt till AA, ett sammanträffande på plats, vilket också skedde 2003-05-08. Vid denna inspektion noterades även att detta nu var den 3:e handläggaren av ärendet som skulle sätta sig in i ärendets gång sedan 1997, vilket givetvis skulle ta en viss tid.

2003-09-20 påminner AA i ny skrivelse om överenskommelsen vid den tidigare inspektionen.

2004-08-17 återkommer AA i ny skrivelse till JO, Uppsala Nya Tidning, Byggnadsnämnden med förnyad framställan i ärendet.

En tidigare handläggare av ärendet återinträdde i tjänst och kunde med utnyttjande av sina förkunskaper ta aktiv del av den fortsatta hanteringen. En inspektion på plats företogs tillsammans med företrädare för Fritid och Naturkontoret, Uppsala kommun, samt AA för att gå igenom förutsättningarna för nödvändiga åtgärder. Man enades om att ett åtgärdsprogram skulle upprättas av Fritids och Naturkontoret, där åtgärder skall beskrivas och kostnadsberäknas. Ett förslag till kostnadsfördelning av

de åtgärder som bör vidtagas på samfällighetens och kommunens mark skall presenteras.

Ärendet är efter denna komplettering moget att ta upp till beslut om vidare handläggning och åtgärder för att åstadkomma rättelse.

Den tidsperiod som efter denna förteckning möjligtvis kan upplevas som lång, 2003-05-08 - 2004-08-17, har för kontoret kännetecknats av en mycket stor arbetsbelastning och även en kraftig personalomsättning och pensionsavgångar. Till sammans har detta medfört att inskolning av ny personal och en onormalt stor ärendeinströmning tvingat kontoret till en prioritering av ärenden, varvid det nu aktuella tyvärr drabbats av en lång handläggningstid.

Föreningen kommenterade remissvaret.

Bedömning

Delar av den handläggning som föreningen vill att JO skall granska inträffade mer än två år före anmälan. JO bör emellertid enligt de regler som gäller för JO:s verksamhet inte utreda händelser eller förhållanden som ligger mer än två år tillbaka i tiden om det inte finns särskilda skäl för det. Jag anser inte att det finns sådana skäl i detta fall och har därför begränsat min granskning av ärendet till byggnadsnämndens handläggning av ärendet efter länsrättens dom den 24 juni 2002.

När en åtgärd som kräver bygglov, rivningslov eller marklov har vidtagits utan lov, skall byggnadsnämnden, enligt 10 kap. 1 § andra stycket plan- och bygglagen (1987:10), se till att det som har utförts blir undanröjt eller på annat sätt rättat, om inte lov till åtgärden meddelas i efterhand.

Enligt 7 § förvaltningslagen (1986:223) skall varje ärende där någon enskild är part handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. I detta ligger även att ärendet inom rimlig tid skall avslutas genom någon form av beslut.

Vidare är det av största vikt att åtgärder och händelser som tillför ett ärende uppgifter dokumenteras.

I sitt brev till byggnadsnämnden den 26 september 2002 hänvisade föreningen till att de ursprungliga loven genom rättslig prövning hade förklarats strida mot lagstiftningen. Föreningen gjorde vidare gällande att den huvudsakliga utfyllnaden låg på kommunens mark och hemställde om att nämnden skulle uppdra åt behörig kommunal förvaltning att i samråd med föreningen undanröja den felaktiga utfyllnaden. Föreningens framställning måste därmed anses ha innefattat en begäran om att byggnadsnämnden skulle vidta åtgärder enligt 10 kap. 1 § andra stycket plan- och bygglagen avseende den del av utfyllnaden som låg på kommunens mark.

Den första åtgärd som vidtogs med anledning av föreningens begäran var, enligt byggnadsnämndens yttrande, en inspektion som genomfördes av bygglovchefen den 8 maj 2003. Enligt remissyttrandet inspekterade därefter en handläggare tillsammans med annan personal från kommunen platsen i augusti 2004. Dessa båda inspektioner finns inte på något sätt dokumenterade i byggnadsnämndens akt.

Det framgår vidare av byggnadsnämndens yttrande till JO den 16 december 2004 att ärendet då ännu inte var klart för avgörande. Vad nämnden har anfört om stor arbetsbelastning, kraftig personalomsättning och onormalt stor ärendeinströmning kan inte anses motivera en så lång handläggningstid, i all synnerhet då det måste ha stått klart för nämnden att föreningen efterfrågade ett beslut för att kunna följa det meddelade vitesföreläggandet.

Sammantaget är jag kritisk mot nämndens handläggning.

Ärendet avslutas.